7. ULUSLARARASI İSTANBUL TEKSTİL KONFERANSI

7th INTERNATIONAL ISTANBUL TEXTILE CONFERENCE

BEZCE 2016

ANADOLU'YA DOKU"N"AN BEZLER
FABRICS TOUCHING ANATOLIA
21-23 MART / MARCH 2016

BİLDİRİ KİTABI

Book

PANEL - 7. ULUSLARARASI İSTANBUL TEKSTİL KONFERANSI - ULUSLAR ARASI SERGİ - BEZCE ÇALIŞTAYI

PANEL - 7th INTERNATIONAL ISTANBUL TEXTILE CONFERENCE - INTERNATIONAL EXHIBITION - BEZCE WORKSHOP

7th International Istanbul Textile Conference on FABRICS TOUCHING ANATOLIA (BEZCE2016)

Marmara University Conference Center,
The Sultanahmet Campus, Istanbul, TURKEY

21-23 MARCH 2016

BOOK OF PROCEEDING

www.bezce2016.com

7th International Istanbul Textile Conference
on FABRICS TOUCHING ANATOLIA (BEZCE2016)

BOOK OF

Editors
Prof. Dr. Mehmet AKALIN
Prof.Günay ATALAYER
Prof. Dr. İsmail USTA
Dr. Erkan İŞGÖREN
Dr. Metin YÜKSEK

Organisers
T.C.
MARMARA UNIVERSITY
TECHNOLOGY FACULTY
DEPARTMENT OF TEXTILE ENGINEERING
and
MARMARA UNIVERSITY
FINE ART FACULTY
DEPARTMENT OF TEXTILE

21 – 21 MARCH 2016
ISTANBUL - TURKEY

Sponsored by

İSTANBUL TEKSTİL VE HAMMADDELERİ İHRACATÇILARI BİRLİĞİ (ITHIB)

MARMARA ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ KOORDİNASYON BİRİMİ (BAPKO)

We would like to thank our sponsors for their generosity and assure them that their contributions are immensely important for the success of the BEZCE2016 Conference.

Prof. Dr. Mehmet AKALIN
Chair of the Conference

Preface

The main theme of BEZCE 2016, organized by Marmara University Faculty of Technology Textile Engineering Department in collaboration with Marmara University Fine Arts Faculty Textile Department is "Fabrics Touching Anatolia".

The aims of BEZCE 2016 are to provide for the exchange of information on regional-local fabrics by bringing all institutions and people who actively weave regional fabrics with university together; to share the developments and practices in regional fabric weaving; to bring new approaches and solutions to the subjects of regional fabric weaving; to raise awareness on the significance of local fabric weaving in economic, cultural and social life.

Hand weaving is one of the earliest endeavors that gives reliance, delight and happiness in people's paths of culture and it is constantly being renewed in its devotion to beauty. As a result of research done till today, it is known that Anatolian fabrics are long-established and are very varied. Among these fabrics, there are ones to carry the characteristics of their regions, while others with similar features can come up in different regions. Some of the textiles woven with natural fibers such as cotton, wool, flex, hemp, mohair and silk, are produced exclusively for the weaver's own use, however some are supplied to consumers away from where they were woven. There are many regional-local fabrics yet to be discovered.

Applied scientific practices will be shared in BEZCE 2016 on the history of regional fabrics; the application of regional fabrics in garments design; the usage of regional fabrics in functional products design; regional weaving masters and technical characteristics of regional fabrics; dyeing properties of regional fabrics and archaeological textiles. BEZCE 2016, consisting of workshops, congress and exhibition, will bring scholars, business people and organizations together; and will let new solutions and values come into light by presenting the topics, practices and experiences on regional-local weaving.

We would like to give our special thanks to Science and Advisory Committee; Art Committee; Organization Committee; Exhibition and Workshop Committee; Organization Support Committee and to our Sponsor Organizations and Sponsor Companies and their managers for their support and contribution to the organization of BEZCE 2016 .

Prof. Dr. Mehmet AKALIN
Chair of the Conference

Conference Committees

Chair of the Conference
Prof. Dr. Mehmet AKALIN (Marmara University, Turkey)

Co-Chair of the Conference
Prof. Günay ATALAYER (Marmara University, Turkey)

HONORARY BOARD
Prof. Dr. M. Emin ARAT (Marmara University, Rector)
İsmail GÜLLE **(**Chairman of the Board at **İTHİB)**

Organizing Committee

Prof. Dr. İsmail USTA, *Marmara University, TURKEY*
Assist. Prof. Dr. Erkan İŞGÖREN,*Marmara University, TURKEY*
Assoc. Prof. Dr. Metin YÜKSEK, *Marmara University, TURKEY*
Assist. Prof. Vildan TOK DERECİ, *Marmara University, TURKEY*
Instuctor Başak ÖZDEMİR, *Marmara University, TURKEY*
Res. Assist. Meral AKKAYA, *Marmara University, TURKEY*
Instuctor İrem ARIKAN, *Marmara University, TURKEY*

Scientific and Advisory Committee

Prof. Dr. Mehmet AKALIN, *Marmara University, TURKEY*
Prof. Zeki ALPAN, *Mimar Sinan Fine Arts University, TURKEY*
Prof. F. Dilek ALPAN, *Mimar Sinan Fine Arts University, TURKEY*
Prof. Rıfat ALPAY, *Uludağ University, TURKEY*
Prof. Yosi ANAYA, *Instituto de Artes Plasticas, MEXICO*
Prof. Sibel ARIK, *Marmara University, TURKEY*
Doç. Sevim Arslan, *Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE*
Prof. Günay ATALAYER, *Marmara University, TURKEY*
Prof. Şerife ATLIHAN, *Marmara University, TURKEY*
Prof. Kemal CAN, *Mimar Sinan Fine Arts University, TURKEY*
Prof. Çiğdem ÇİNİ, *Marmara University, TURKEY*
Assoc. Prof. Dr. Fatma ÇİTOĞLU, *Marmara University, TURKEY*
Prof. Dr. Bekir DENİZ, *Akdeniz University, TURKEY*
Prof. Dr. M. Biret TAVMAN ERTUĞRUL, *Marmara University, TURKEY*
Lynne Hammond, *London College of Fashion, United Kingdom*
Assist. Prof. Dr. Erkan İŞGÖREN,*Marmara University, TURKEY*
Assoc. Prof. Dr. Nuriye İŞGÖREN, *Marmara Üniversitesi, TURKEY*
Dr. Rashid Masood, National Textile Research Center, Pakistan
Prof. Nesrin ÖNLÜ, *Marmara University, TURKEY*
Assist. Prof. Dr. Mustafa Sabri ÖZEN, *Marmara University, TURKEY*

Prof. Marie O'Mahony, Digital Futures, OCAD U, Toronto
Prof. Dr. Bülent ÖZİPEK, *İstanbul Teknik University, TURKEY*
Assoc.Prof. Barbara Setsu PICKETT, *University of Oregon, USA*
Prof. Mehmet Zaman SAÇLIOĞLU, *İstanbul Gedik University, TURKEY*
Prof.Dr. Tahir Shah, University of Bolton, United Kingdom
Prof.Dr. Elias Siores, University of Bolton, United Kingdom
Prof. Oya SİPAHİOĞLU, *Dokuz Eylül University, TURKEY*
Assoc. Prof. Yüksel ŞAHİN, *Anadolu University, TURKEY*
Assist. Prof. Dr. Cemile TUNA, Kemerburgaz University, TURKEY
Assoc. Prof. Dr. Nalân TÜRKMEN, *Marmara University, TURKEY*
Prof. Dr. İsmail USTA, *Marmara University, TURKEY*
Prof. Hamdi ÜNAL, *Beykent University, TURKEY*
Prof. Nuray YILMAZ, *Dokuz Eylül University, TURKEY*
Assoc. Prof. Dr. Metin YÜKSEK, *Marmara University, TURKEY*

Pazartesi/Monday, March 21, 2016 Sultanahmet Campus (Nihad Sayar Hall)	
08:00 - 09:00	**Kayıt/Registration**
09:00 - 09:30	**Açılış Seremonisi** **Conference Opening Ceremony – With Welcome Speeches and Greetings**
09:30 – 11:00	**GENEL OTURUM / PLENARY SESSION** **ANADOLU'DAN DÜNYAYA AÇILAN KAPI: YÖRESL BEZLER VE HİKAYESİ** ***DOOR OPEN FROM ANATOLIA TO WORLD: REGIONAL FABRICS AND STORIES*** Moderatör/Moderator: Günay ATALAYER **Ayten SÜRÜR** **Sabahattin TÜRKOĞLU** **Bülent ÖZİPEK** **Kemal CAN** **Sühendan ÖZAY**
11:00 -11:20 Kahve Molası/Coffee Break	

PARALEL OTURUMLAR/PARALLEL SESSIONS

Pazartesi/Monday, March 21, 2016 Sultanahmet Campus (Nihad Sayar Hall)		Pazartesi/Monday, March 21, 2016 Sultanahmet Campus (Senato Hall)	
YÖRESEL DOKUMA ÖRNEKLERI/EXAMPLES OF LOCAL WOVEN FABRICS *Oturum Başkanı/Chair Person:* ***KEMAL CAN***		**YÖRESEL BEZLER/ LOCAL TRADITIONAL FABRICS** *Oturum Başkanı/Chair Person:* **CAFER ARSLAN**	
11:20	**Nesrin ÖNLÜ** "Nikfer Bezi" Geçmişten Günümüze Durum Analizi, Geliştirilip Yaşatılmasına İlişkin Çözüm Önerileri	11:20	**Nazan ÖZCAN,** Fatma Nur BAŞARAN Kastamonu Selalmaz Dokumaları
11:40	**Nuray ER BIYIKLI,** Dilek ALPAN Geleneksel Ve Yöresel Tekstillerin Kumaş Tasarım Sürecindeki Yeri	11:40	**Berna SEVINÇ** Anadolu'da Pomak Bez Dokumları
12:00	**Bekir DENİZ** Batı Anadolu Bölgesi'nde "Dızgah" (Tezgâh) Dokumalar	12:00	**Nagehan ÖĞSÜZ** Geçmişten Günümüze Milas'ta Bez Dokumacılığı
12:20	**Pei-Shan WU** The Re-Creation and Production oıf Pattern: On Huang Wen-Ying's Fiber Artworks	12:20	**Sultan ERDOĞAN** Arapgir Manusa Dokumaları
12:40	**Sevim ARSLAN** Bezlerin Göçü	12:40	**Gülşen Şefika BERBER** Konya İli Hadim İlçesi Hadim Dokumaları Ve Son Dokuma Ustası Müjgan Akdemir
13:00 - 14:00 Öğlen Yemeği/Lunch			
YÖRESEL DOKUMALARIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ/REGIONAL SUSTAINABILITY OF WEAVING *Oturum Başkanı/Chair Person:* ***AYTEN SÜRÜR***		***YÖRESEL BEZLER*/LOCAL TRADITIONAL FABRICS** *Oturum Başkanı/Chair Person:* ***ZUHAL AKTAŞ***	
14:00	Ender YAZGAN BULGUN, Elvan ÖZKAVRUK ADANIR, **F.Dilek HIMAM ER** Cumhuriyet Dönemi Sümerbank Kumaşları ve Kültürel Mirasın Korunması	14:00	**Hatice YAŞAROĞLU** Ehramın Dili
14:15	**Sema Hatun GÜRÇAY** Yöresel Bezlerin Günümüz Kültürüne Aktarılmasında Sosyal Medyanın Rolü	14:15	Ülkü AKÇA TOKATLI, Özlem ERZURUMLU JOREYEV Gürün Şalları Üzerine Bir İnceleme
14:30	**İsmail ÖZTÜRK** Yöresel Bez Dokumaların Değişime uğraması, İşlev Değiştirmesi, Kaybolması	14:30	**Lale MEYANCI ÖZER** Yöresel bir dokuma "BULDAN BEZİ"
14:45	**Yüksel ŞAHİN** Yöresel Dokumaların Yaşatılması Projelerinde Tekstil Tasarımcısı ve Halk Bilimsel Yaklaşım	14:45	Nuran KAYABAŞI, **Hilal BOZKURT** Çorum İli İskilip İlçesinde Kenefi Bezi Dokumacılığı
15:00	**Yosi ANAYA** "Fabrics Touching Anatolia" Mesoamerica and Anatolia	15:00	**Lütfiye GÜL GÜNDÜZ**, Başak ÖZDEMİR UYSAL, Günay ATALAYER Anadolu'da geleneksel ipekli dokumalara karşılaştırmalı bir bakış

15:15 – 15:30 Kahve Molası/Coffee Break

	YÖRESEL DOKUMALARIN KULLANILABİLİRLİĞİ/AVAILABILITY OF LOCAL WOVEN FABRİCS *Oturum Başkanı/Chair Person:* ***NESRİN ÖNLÜ***		YÖRESEL BEZLER/LOCAL TRADITIONAL FABRICS *Oturum Başkanı/Chair Person:* ***RENGİN OYMAN***
15:30	**Seda KULELI**, Elvan ÖZKAVRUK ADANIR, Ozge DIKKAYA GOKNUR Yöresel Kumaş Üretimindeki Atıkların Geri Dönüşümü: Ödemiş İpek Örneği	15:30	**Semra GÜR ÜSTÜNER** Tarsus'un Kaybolan Değeri: 'Sekko'
15:45	**Irmak BAYBURTLU** Yerel Bir İç Gömleğin Çağdaş Sanat Nesnesine Dönüşümünde, Plastik Ve Estetik Ölçütlerin Uygulanması	15:45	**Zuhal TÜRKTAŞ** Konya Hadim İlçesinde Bez Dokumacılığı Genelinde Günümüzde Devam Eden Bir Faaliyet Örneği; Müjgan Akdemir
16:00	**Şöhret AKTEPE** Dünya Çağdaş Tekstil Tasarımında, Türk Kumaşlarının ve Motiflerinin Önemi	16:00	**Elif AKSOY** Elazığ Baskil Bezi
16:15	**Lala De DIOS** Textile Crafts And Development	16:15	Başak ÖZDEMIR UYSAL Anadolu'da Gözenekli Yapı ile Elde Edilen Desenli Kumaşlar
16:30	**Şerife ATLIHAN** Kuzeybatı Anadolu'da Bezlerin Kullanım Alanları ve Desenleri	16:30	**Cafer ARSLAN** Dağküplü Bez Dokumaları
16:45	**Emine ESİRGENLER**, Nuray UZUN Bursa İli Cumalıkızık Köyü Geleneklerinde İpek Dokumanın Yeri ve Önemi	16:45	**Gülcan Batur**, Neslihan Yaşar İzmir İli Ödemiş İlçesi Örneğinde Dokuma Geleneği Sürdürme Çalışmaları
17:00	**Marie O'Mahony**	17:00	**Maşide LYOÇİ,** Günay ATALAYER Makedonya Türklerinde Düğün Geleneği Ve Kadife Kumaşın Önemi

Uluslararası Tekstil Sanatları, Davetli Sanatçılar ve Yöresel Bezler ile Tasarım Sergileri Açılışı
Saat: 18:00-21:00

PARALEL OTURUMLAR/PARALLEL SESSIONS

	Salı/Tuesday, March 22, 2016 Sultanahmet Campus (Nihad Sayar Hall)		Salı/Tuesday, March 22, 2016 Sultanahmet Campus (Senato Hall)
	TEKSTİL TARİHİ VE ARKEOLOJİSİ / TEXTILE HISTORY AND ARCHAELOGY *Oturum Başkanı/Chair Person:* ***SEVİM ARSLAN***		AKILLI TEKSTİLLER VE EKOLOJİ/SMART TEXTILES AND ECHOLOGY *Oturum Başkanı/Chair Person:* ***Erkan İŞGÖREN***
08:45	**Ayça ÖZER DEMIRLI** Hereke Fabrika-İ Hümâyun Dokumaları Ve Kullanıldığı Mekânlar	08:45	**Nilşen SÜNTER EROĞLU**, Suat CANOĞLU, Sevhan Müge YÜKSELOĞLU İletken Tekstil Yapılarına Genel Bir Bakış
09:00	**Fatma Banu ÇAKAN** Tekstil Konservasyon Ve Restorasyonu "Islak Temizlik Uygulaması"	09:00	**İsmail YÜCE**, S. Müge YÜKSELOĞLU, Suat CANOĞLU Akıllı Tekstiller İçin Şekil Hafızalı Bitim Uygulamaları
09:15	**Hale ÇELIK HEKİM** Arkeolojik Kazı Ortamında Tekstil Buluntulara Uygulanan Koruma Yöntemleri "Sinop Balatlar Kilisesi Kazısı Tekstil Örnekleri Etüdü"	09:15	**Sinem BUDUN GÜLAS,** Erkan İŞGÖREN, Metin YÜKSEK Şekil Hafızalı Malzemelerin Genel Özellikleri ve Tekstil Alanlarındaki Uygulamalarına Örnekler
09:30	**Cemile TUNA** Tezgahlardan Seferlere Osmanlı Çadır Bezleri	09:30	**Nihal SÖKMEN** Ekolojik Tekstil Lifleri
09:45	**Fatma ÇITOĞLU,** Ergin ERYETGİN Osmanlı Saray Giysilerinde Kullanılan Kumaşların Özellikleri	09:45	Nigar MERDAN, **Bervan DEMİR**, Seda SARGIN, Dilara ERCAN Reyhan bitkisinden elde edilen doğal boya ile Boyanmış Ödemiş İpeğinin Renk Özelliklerinin İncelenmesi

10:00 - 10:15 Kahve Molası/Coffee Break

	TEKSTİL TARİHİ VE ARKEOLOJİSİ / TEXTILE HISTORY AND ARCHAELOGY *Oturum Başkanı/Chair Person:* ***FATMA BANU ÇAKAN***		TEKSTİL FONKSİYONELLİĞİ/TEXTILE FUNCTIONALITY *Oturum Başkanı/Chair Person:* ***Metin YÜKSEK***
10:15	**Sinem ERDOĞAN İŞKORKUTAN** 1720 Şenliği'nde Devlet Erkanının ve Esnafın Sultana Hediye Ettiği Kumaşlar Üzerine Düşünceler	10:15	**Gamze SÜPÜREN MENGÜÇ**, Nilgün ÖZDIL Moisture Managament Properties of Woven Cotton Fabrics
10:30	**Ahmet AYTAÇ** Başbakanlik Osmanli Arşivi'nde Yer Alan Kumaş ile Alakali Bazl Belgelere Dair	10:30	**Fatma ÇİTOĞLU** Terlemenin Yünlü Giysilere Etkisi
10:45	**Ebru DIKMEN VAROL**, Günay ATALAYER Arkeoloji Müzelerinden Bir Kaçında Teşhir Edilen Yontular Üzerinden Bükülü Bez Değerlendirmeleri ve Günümüze Göndermeler	10:45	Mehmet AKALIN, Cem ÖZAKHUN, Ahmet AKGÜL, **Meral. AKKAYA**, Zafer ÖZOMAY Denizli Kizilcabölük Dokumalarinda Isi Transferi İle Görüntü Oluşumunun İncelenmesi
11:00	İrem Arıkan Ekşi, Günay Atalayer, Şafak Akalın Dokuma Kumaşta Estetiğin/Görselliğin Önemli Bir Aşaması " LAMPAS" ın Üç Osmanlı Örneği Üzerinden Yapısal Bir İncelenmesi	11:00	Mehmet AKALIN, **Nergis DEMİREL GÜLTEKİN**, Cenkkut GÜLTEKİN, Meral AKKAYA, Melis DURNA Roselle (Hibiscus Sabdariffa) Bitkisi Ekstraktı İle Boyanmış Pamuk Kumaşın Işık Haslığı Özelliğine C Vitamini Etkisinin İncelenmesi

11:15 - 11:30 Kahve Molası/Coffee Break			
YÖRESEL DOKUMA ÖRNEKLERI/EXAMPLES OF LOCAL WOVEN FABRICS *Oturum Başkanı/Chair Person: : **YÜKSEL ŞAHİN***		**TEKSTİL TEKNOLOJİSİ/TEXTILE TECHNOLOGY** *Oturum Başkanı/Chair Person: **Suat CANOĞLU***	
11:30	Aysen SOYSALDI, **Ebru ÇATALKAYA GÖK** Babadağ Bez Dokumalarının Bugünkü Durumu	11:30	Derya Saltık, Vedat Özyazgan, Erkan İŞGÖREN, Metin YÜKSEK % 100 Pamukdan Üretilmiş Örme Kumaşlarda Yeni Nesil Reaktif Boyarmaddelerin Tasarruf Etkisi
11:45	**Naile Rengin OYMAN,** Kevser HIZ Burdur İli Geleneksel Mekikli Dokumaları	11:45	**Lale MEYANCI ÖZER,** Recep Karadağ, Emine Torgan Investigation of Colourimetric And Fastness Properties of Silk Fabrics Dyed with Natural Dye Plant (Helichrysum Arenarium).
12:00	**Ayşegül KARAKELLE**, Feryal SÖYLEMEZOĞLU, Zeynep ERDOĞAN Hatay'da Sürdürülebilir Bir Proje: "İpekböceği Yetiştiriciliği Ve Buna Bağlı İpek Ürünlerin Geliştirilmesi Ve Yaygınlaştırılması"	12:00	**Özdemir AY,** Orçun BİLGİN Dijital Baskıda Kullanılan Boyarmaddeye Apre Kimyasalı İlavesinin Çeşitli Kumaş Kalite Parametrelerine Etkisi
12:15	**Hafize Melek HIDAYETOĞLU** Konya - Bozkır'da Depme Kumaş Ustası	12:15	**Damla KOC**, S. Muge YUKSELOGLU, Suat CANOGLU Woolen Felt Textiles
12:30	**Gözde BURSALIGIL** Sıfır Atık Giysi Uygulamasında Şilebezi Kullanımı	12:30	**Erkan İŞGÖREN**, Nuriye İŞGÖREN, Demet ÖZNAZ, Necla TEKTAŞ, Candan AYLA Tekstil İşletmelerinin Sosyal Sorumluluk Kriterleri Açısından Değerlendirilmesi
12:45	Sinem BUDUN GÜLAS, Metin YÜKSEK, Nihal BOLKOL Asirlar Öncesinden Bir Miras: Keşan (Çeşan) Bezi		
13:00 -14:00 Öğlen Yemeği/Lunch			
YÖRESEL DOKUMACILIĞIN DURUMU/CURRENT SITUATION OF LOCAL WEAVING *Oturum Başkanı/Chair Person: **NURAY ER BIYIKLI***		**TEKSTİL TEKNOLOJİSİ VE EĞİTİMİ/TEXTILE TECHNOLOGY** *Oturum Başkanı/Chair Person: **Fatma ÇİTOĞLU***	
14:00	**Neslihan YAŞAR** , Gülcan BATUR Ödemiş Yöresi İpekli Dokumacılığın Günümüzdeki Durumu	14:00	**Nuriye İŞGÖREN**, Demet ÖZNAZ, Necla TEKTAŞ, Gülhan BÜYÜKPEHLİVAN Myo'larda Tekstil Eğitimi Veren Eğitimcilerinin Eğitim Ve Araştırma Becerilerinin Geliştirilmesi
14:15	**Özge USLUCA**, Handan DEMIR, Yelda GEZICIOĞLU Mezitli El Dokumacılığı	14:15	**Sevhan Muge YUKSELOGLU**, Suat Canoglu Silk Degradation: The Advent of Proteomics
14:30	**Fatma ENGIN ALPAT** Adana İli Karaisalı Yöresi Dokumaları Ve 2016 Yılı İtibarıyla Günümüzdeki Durumu	14:30	Arif Taner ÖZGÜNEY, **Gamze SÜPÜREN MENGÜÇ** Brushing: Its Effect On The Handle Properties Of Woven Fabrics
14:45	Miyase ÇAĞDAŞ, **Türkan KAYSER** Konya El Dokuması Yatak Çarşaflarının Kumaş Ve Süsleme Özelliklerinin İncelenmesi	14:45	**Ferhat GÜNGÖR** Maut Yöntemi İle 'Ayancık Keteni'nin Şap Mordanına Göre Uygun Boyama Reçetesinin Belirlenmesi
15:00	**Büşra BALOTA**, Günay ATALAYER Karadağ'dan Geleneksel Bir Karşılama 'Dobrodole-Mahrama ve Pojas'	15:00	**Ferhat GÜNGÖR,** Meral AKKAYA Multi-Moora Yöntemi İle 'Eflani Bezi'nin Uygun Mordan Konsantrasyonu İçin Bir Uygulama
15:15 - 15:30 Kahve Molası/Coffee Break			
YÖRESEL DOKUMA ÖRNEKLERI/EXAMPLES OF LOCAL WOVEN FABRICS *Oturum Başkanı/Chair Person: **CEMİLE TUNA***		**TEKSTİL TEKNOLOJİS VE EĞİTİMİ İ/TEXTILE TECHNOLOGY** *Oturum Başkanı/Chair Person: **Sevhan Müge YÜKSELOĞLU***	
15:30	Meral AKAN**, Selma DOĞAN** Rize Bezinin Bitkisel Boyalar İle Boyanmasından Elde Edilen Renkler Ve Haslık Değerleri	15:30	**M.Selçuk UZMANOĞLU** Tasarım Bölümü Öğrencilerinin Memnuniyet Analizi: Uzaktan Eğitim Öğrencileri Üzerine Araştırma
15:45	**B.Yeşim BÜYÜKAKINCI**, Vedat ÖZYAZGAN, Ahmet ÇIRKIN Gaziantep Dokumacılığında Kutnu Kumaş	15:45	Ferhat GÜNGÖR Moora Yöntemi İle 'Bayburt Ehrami'nin Boyama Reçetesinin Belirlenmesi ve Bir Uygulama
16:00	**Haluk DUGA,** Nigar Merdan, Filiz Yıldız, Habip Dayıoğlu Geleneksel Kibriscik Giysilerindeki Kumaşlarin Teknik Özellikleri	16:00	Ferhat GÜNGÖR, **Meral AKKAYA** 'Bayburt Yünü' İçin Meyankökü İle Boyama Reçetesinin Çok Ölçütlü Karar Verme Yöntemleriyle Karşilaştirmali Seçim
16:15	**Mehmet KILINÇ,** Habip Dayıoglu , Nigar Merdan , Filiz Akın Mengen Poğ Örtülerinde Kullanılan Kumaş ve Nakış Özelliklerinin İncelenmesi	16:15	**Esra Yarar Abanoz,** Mine Biret Tavman Örmenin Gelişimi
16:30	**Ayşe UYGUR** Tiftik Lifinin Tarihsel Önemi ve Ankara Sofu	16:30	**Bekir ORAL**, Erkan İŞGÖREN 6331 sayılı iş sağlı ve güvenliği kanunu sonrasında Tekstil Sektöründeki İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarının Değerlendirilmesi
16:45	**Vildan TOK DERECİ** Yöresel Dokumalarin Sürdürülebilirliği Üzerine Bir Eğitim Modeli "Bezce 2016" Çalıştayı		

Çarşamba/Wednesday, March 23, 2016 Sultanahmet Campus (Nihad Sayar Hall)	
YÖRESEL DOKUMA ÖRNEKLERI/EXAMPLES OF LOCAL WOVEN FABRICS *Oturum Başkanı/Chair Person:* ***FATMA ENGİN ALPAT***	
08.45	Fatma KOÇ, **Leyla KAYA DURMAZ** Tamzara Dokumacılığı Ve Dokumanın Tanıtılmasına Yönelik Uygulamalar
09:00	H. Feriha AKPINARLI, **Pakize KAYADİBİ**, Nihal YURT Beledi Dokumalarının Üretim ve Motif Analizleri
09:15	**Mustafa GENÇ** Tarakli Bezinin Doğal Boyalarla Boyanmasi
09:30	**Sinem BUDUN GÜLAS,** H. Meryem İMRE Kandıra Bezinin Yöresel ve Yapısal Özelliklerinin İncelenmesi
09:45	Nigar MERDAN, Emine Dilara KOÇAK, **Şeyda EYÜPOĞLU** Mengen'de Kullanilan Geleneksel Poğ Örtülerindeki Doğal Boyali Nakiş İpliklerinin Renk Özelliklerinin İncelenmesi
10:00 - 10:15 Kahve Molası/Coffee Break	
YÖRESEL DOKUMALAR VE MODA/LOCAL WOVEN FABRICS AND FASHION *Oturum Başkanı/Chair Person:* ***FERİHA AKPINARLI***	
10:15	**Şeyda EYÜPOĞLU,** Habip Dayıoğlu, Haluk Duğa, Filiz Yıldız Bolu ve Yöresindeki Geleneksel El Dokuması Kumaşlar
10:30	**Dilber YILDIZ,** Esin SARIOĞLU Karacakılavuz Dokumalarıyla Güncel Tekstil ve Moda
10:45	**Safiye SARİ** Yöresel Dokumaların Teknoloji Karşısındaki Sürdürülebilirlik Boyutuna Bir Katkı: Kahramanmaraş Örneği Üzerinden Erzurum Ehram Dokumalarına Alternatif Bir Model Önerisi
11:00	**Nilgün BECENEN** Edirne Yöresel Giysilerin Tanımı,Türkü, Mani Ve Şiirlerde Yeri
11:15 - 11:30 Kahve Molası/Coffee Break	
YÖRESEL DOKUMALAR VE MODA/LOCAL WOVEN FABRICS AND FASHION *Oturum Başkanı/Chair Person:* ***VİLDAN TOK***	
11:30	**Fatma GÜRSOY**, Nurgül KILINÇ, Selma DOLANBAY DOĞAN Comparıson Of The Try-Ons Of A Garment Produced From Rıze Fabrıc (Feretıko) In Actual And Vırtual Envıronments
11:45	**Türkan KAYSER**, Miyase ÇAĞDAŞ Antalya İli Finike İlçesi Geleneksel Kadin Göynekleri
12:00	**Olgün ORAL** Geçmişte Anadolu'ya Doku ' Nan Bezler, Gelecekte Dünya Modasina Doku ' Nmall
12:15	**Aisylu KALIMULLINA**, Günay ATALAYER Kazan Tatarlarında Milli Giyim Kuşam Anlayışı ve Kumaşlar Üzerine Bir Araştırma
13:00 Kapanış Seremonisi/Closing Ceremony	

PAZARTESİ/MONDAY, MARCH 21, 2016 SULTANAHMET CAMPUS (NİHAD SAYAR HALL)

GENEL OTURUM / PLENARY SESSION	
Günay ATALAYER *Anadolu'da Yöresel Bezlerin Tasarımcıyla Buluşması Üzerine Deneysel Bir Yaklaşımın Değerlendirilmesi, BEZCE 2016 "ANADOLU'YA DOKU n AN BEZLER" ÇALIŞTAYI/SERGİSİ*	I
Suhandan Özay DEMİRKAN *Kutnuculuk Zanaatı: Yeni Yaklaşımlar ve Canlandırmalar*	XII
İÇİNDEKİLER	**XXI**

YÖRESEL DOKUMA ÖRNEKLERI/EXAMPLES OF LOCAL WOVEN FABRICS	
Nesrin ÖNLÜ *"Nikfer Bezi" Geçmişten Günümüze Durum Analizi, Geliştirilip Yaşatılmasına İlişkin Çözüm Önerileri*	1
Nuray ER BIYIKLI, Dilek ALPAN *Geleneksel Ve Yöresel Tekstillerin Kumaş Tasarım Sürecindeki Yeri*	14
Bekir DENİZ *Batı Anadolu Bölgesi'nde "Dızgah" (Tezgâh) Dokumalar*	27
Pei-Shan WU *The Re-Creation and Production oıf Pattern: On Huang Wen-Ying's Fiber Artworks*	28
Sevim ARSLAN *Bezlerin Göçü*	29

YÖRESEL DOKUMALARIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ/REGIONAL SUSTAINABILITY OF WEAVING	
Ender YAZGAN BULGUN, Elvan ÖZKAVRUK ADANIR, F.Dilek HIMAM ER *Cumhuriyet Dönemi Sümerbank Kumaşları ve Kültürel Mirasın Korunması*	39
Sema Hatun GÜRÇAY *Yöresel Bezlerin Günümüz Kültürüne Aktarılmasında Sosyal Medyanın Rolü*	51
İsmail ÖZTÜRK *Yöresel Bez Dokumaların Değişime uğraması, İşlev Değiştirmesi, Kaybolması*	57
Yüksel ŞAHİN *Yöresel Dokumaların Yaşatılması Projelerinde Tekstil Tasarımcısı ve Halk Bilimsel Yaklaşım*	62
Yosi ANAYA *"Fabrics Touching Anatolia" Mesoamerica and Anatolia*	71

YÖRESEL DOKUMALARIN KULLANILABİLİRLİĞİ/AVAILABILITY OF LOCAL WOVEN FABRİCS	
Seda KULELI, Elvan ÖZKAVRUK ADANIR, Özge DIKKAYA GOKNUR *Yöresel Kumaş Üretimindeki Atıkların Geri Dönüşümü: Ödemiş İpek Örneği*	72
Irmak BAYBURTLU *Yerel Bir İç Gömleğin Çağdaş Sanat Nesnesine Dönüşümünde, Plastik Ve Estetik Ölçütlerin Uygulanması*	80
Şöhret AKTEPE *Dünya Çağdaş Tekstil Tasarımında, Türk Kumaşlarının ve Motiflerinin Önemi*	86
Lala De DIOS *Textile Crafts And Development*	91

Şerife ATLIHAN *Kuzeybatı Anadolu'da Bezlerin Kullanım Alanları ve Desenleri*	92
Emine ESİRGENLER, Nuray UZUN *Bursa İli Cumalıkızık Köyü Geleneklerinde İpek Dokumanın Yeri ve Önemi*	104

PAZARTESİ/MONDAY, MARCH 21, 2016 SULTANAHMET CAMPUS (SENATO HALL)

YÖRESEL BEZLER/ LOCAL TRADITIONAL FABRICS	
Nazan ÖZCAN, Fatma Nur BAŞARAN *Kastamonu Selalmaz Dokumaları*	112
Berna SEVINÇ *Anadolu'da Pomak Bez Dokumları*	124
Nagehan ÖĞSÜZ *Geçmişten Günümüze Milas'ta Bez Dokumacılığı*	134
Sultan ERDOĞAN *Arapgir Manusa Dokumaları*	147
Gülşen Şefika BERBER *Konya İli Hadim İlçesi Hadim Dokumaları Ve Son Dokuma Ustası Müjgan Akdemir*	157

YÖRESEL BEZLER/LOCAL TRADITIONAL FABRICS	
Hatice YAŞAROĞLU *Ehramın Dili*	167
Ülkü AKÇA TOKATLI, Özlem ERZURUMLU JOREYEV *Gürün Şalları Üzerine Bir İnceleme*	182
Lale MEYANCI ÖZER *Yöresel bir dokuma "BULDAN BEZİ"*	199
Nuran KAYABAŞI, Hilal BOZKURT *Çorum İli İskilip İlçesinde Kenefi Bezi Dokumacılığı*	203
Lütfiye GÜL GÜNDÜZ, Başak ÖZDEMİR UYSAL, Günay ATALAYER *Anadolu'da Geleneksel İpekli Dokumalara Karşılaştırmalı Bir Bakış*	214

YÖRESEL BEZLER/LOCAL TRADITIONAL FABRICS	
Semra GÜR ÜSTÜNER *Tarsus'un Kaybolan Değeri: 'Sekko'*	223
Zuhal TÜRKTAŞ *Konya Hadim İlçesinde Bez Dokumacılığı Genelinde Günümüzde Devam Eden Bir Faaliyet Örneği; Müjgan Akdemir*	235
Elif AKSOY *Elazığ Baskil Bezi*	251
Başak ÖZDEMIR UYSAL *Anadolu'da Gözenekli Yapı ile Elde Edilen Desenli Kumaşlar*	259
Cafer ARSLAN *Dağküplü Bez Dokumaları*	269
Gülcan Batur, Neslihan Yaşar *İzmir İli Ödemiş İlçesi Örneğinde Dokuma Geleneği Sürdürme Çalışmaları*	281
Maşide LYOÇİ, Günay ATALAYER *Makedonya Türklerinde Düğün Geleneği Ve Kadife Kumaşın Önemi*	284

SALI/TUESDAY, MARCH 22, 2016 SULTANAHMET CAMPUS (NİHAD SAYAR HALL)

TEKSTİL TARİHİ VE ARKEOLOJİSİ / TEXTILE HISTORY AND ARCHAELOGY	
Ayça ÖZER DEMIRLI *Hereke Fabrika-İ Hümâyun Dokumaları Ve Kullanıldığı Mekânlar*	298
Fatma Banu ÇAKAN **Tekstil Konservasyon Ve Restorasyonu** *"Islak Temizlik Uygulaması"*	303
Hale ÇELIK HEKİM *Arkeolojik Kazı Ortamında Tekstil Buluntulara Uygulanan Koruma Yöntemleri* *"Sinop Balatlar Kilisesi Kazısı Tekstil Örnekleri Etüdü"*	307
Cemile TUNA *Tezgahlardan Seferlere Osmanlı Çadır Bezleri*	316
Fatma ÇITOĞLU, Ergin ERYETGİN *Osmanlı Saray Giysilerinde Kullanılan Kumaşların Özellikleri*	325

TEKSTİL TARİHİ VE ARKEOLOJİSİ / TEXTILE HISTORY AND ARCHAELOGY	
Sinem ERDOĞAN İŞKORKUTAN *1720 Şenliği'nde Devlet Erkanının ve Esnafın Sultana Hediye Ettiği Kumaşlar Üzerine Düşünceler*	331
Ahmet AYTAÇ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Yer Alan Kumaş ile Alakalı Bazı Belgelere Dair*	336
Ebru DIKMEN VAROL, Günay ATALAYER *Arkeoloji Müzelerinden Bir Kaçında Teşhir Edilen Yontular Üzerinden Bükülü Bez Değerlendirmeleri ve Günümüze Göndermeler*	344
İrem Arıkan Ekşi, Günay Atalayer, Şafak Akalın *Dokuma Kumaşta Estetiğin/Görselliğin Önemli Bir Aşaması "LAMPAS"ın Üç Osmanlı Örneği Üzerinden Yapısal Bir İncelenmesi*	370

YÖRESEL DOKUMA ÖRNEKLERI/EXAMPLES OF LOCAL WOVEN FABRICS	
Aysen SOYSALDI, Ebru ÇATALKAYA GÖK *Babadağ Bez Dokumalarının Bugünkü Durumu*	387
Naile Rengin OYMAN, Kevser HIZ *Burdur İli Geleneksel Mekikli Dokumaları*	400
Ayşegül KARAKELLE, Feryal SÖYLEMEZOĞLU, Zeynep ERDOĞAN *Hatay'da Sürdürülebilir Bir Proje: "İpekböceği Yetiştiriciliği Ve Buna Bağlı İpek Ürünlerin Geliştirilmesi Ve Yaygınlaştırılması"*	410
Hafize Melek HIDAYETOĞLU *Konya - Bozkır'da Depme Kumaş Ustası*	418
Gözde BURSALIGIL *Sıfır Atık Giysi Uygulamasında Şilebezi Kullanımı*	425
Sinem BUDUN GÜLAS, Metin YÜKSEK, Nihal BOLKOL *Asırlar Öncesinden Bir Miras: Keşan (Çeşan) Bezi*	430

YÖRESEL DOKUMACILIĞIN DURUMU/CURRENT SITUATION OF LOCAL WEAVING	
Neslihan YAŞAR , Gülcan BATUR *Ödemiş Yöresi İpekli Dokumacılığın Günümüzdeki Durumu*	436
Özge USLUCA, Handan DEMIR, Yelda GEZICIOĞLU *Mezitli El Dokumacılığı*	445
Fatma ENGIN ALPAT *Adana İli Karaisalı Yöresi Dokumaları ve 2016 Yılı İtibarıyla Günümüzdeki Durumu*	458

Miyase ÇAĞDAŞ, Türkan KAYSER *Konya El Dokuması Yatak Çarşaflarının Kumaş Ve Süsleme Özelliklerinin İncelenmesi*	468
Büşra BALOTA, Günay ATALAYER *Karadağ'dan Geleneksel Bir Karşılama 'Dobrodole-Mahrama ve Pojas'*	477

YÖRESEL DOKUMA ÖRNEKLERI/EXAMPLES OF LOCAL WOVEN FABRICS	
Meral AKAN, Selma DOLANBAY DOĞAN *Rize Bezinin Bitkisel Boyalar İle Boyanmasından Elde Edilen Renkler Ve Haslık Değerleri*	493
B.Yeşim BÜYÜKAKINCI, Vedat ÖZYAZGAN, Ahmet ÇIRKIN *Gaziantep Dokumacılığında Kutnu Kumaş*	503
Haluk DUGA, Nigar Merdan, Filiz Yıldız, Habip Dayıoğlu *Geleneksel Kibriscik Giysilerindeki Kumaşlarin Teknik Özellikleri*	508
Mehmet KILINÇ, Habip Dayıoglu , Nigar Merdan , Filiz Akın *Mengen Poğ Örtülerinde Kullanılan Kumaş ve Nakış Özelliklerinin İncelenmesi*	514
Ayşe UYGUR *Tiftik Lifinin Tarihsel Önemi ve Ankara Sofu*	525
Vildan TOK DERECİ *Yöresel Dokumaların Sürdürülebilirliği Üzerine Bir Eğitim Modeli "Bezce 2016" Çalıştayı*	534

SALI/TUESDAY, MARCH 22, 2016 SULTANAHMET CAMPUS (SENATO HALL)

AKILLI TEKSTİLLER VE EKOLOJİ/SMART TEXTILES AND ECHOLOGY	
Nilşen SÜNTER EROĞLU, Suat CANOĞLU, Sevhan Müge YÜKSELOĞLU *İletken Tekstil Yapılarına Genel Bir Bakış*	544
İsmail YÜCE, S. Müge YÜKSELOĞLU, Suat CANOĞLU *Akıllı Tekstiller İçin Şekil Hafızalı Bitim Uygulamaları*	555
Sinem BUDUN GÜLAS, Erkan İŞGÖREN, Metin YÜKSEK *Şekil Hafızalı Malzemelerin Genel Özellikleri ve Tekstil Alanlarındaki Uygulamalarına Örnekler*	562
Nihal SÖKMEN *Ekolojik Tekstil Lifleri*	572
Nigar MERDAN, Bervan DEMİR, Seda SARGIN, Dilara ERCAN *Reyhan bitkisinden elde edilen doğal boya ile Boyanmış Ödemiş İpeğinin Renk Özelliklerinin İncelenmesi*	577

TEKSTİL FONKSİYONELLİĞİ/TEXTILE FUNCTIONALITY	
Gamze SÜPÜREN MENGÜÇ, Nilgün ÖZDIL *Moisture Managament Properties of Woven Cotton Fabrics*	585
Fatma ÇİTOĞLU *Terlemenin Yünlü Giysilere Etkisi*	594
Mehmet AKALIN, Cem ÖZAKHUN, Ahmet AKGÜL, Meral. AKKAYA, Zafer ÖZOMAY *Denizli Kızılcabölük Dokumalarında Isı Transferi İle Görüntü Oluşumunun İncelenmesi*	602
Mehmet AKALIN, Nergis DEMİREL GÜLTEKİN, Cenkkut GÜLTEKİN, Meral AKKAYA, Melis DURNA *Roselle (Hibiscus Sabdariffa) Bitkisi Ekstraktı İle Boyanmış Pamuk Kumaşın Işık Haslığı Özelliğine C Vitamini Etkisinin İncelenmesi*	609

TEKSTİL TEKNOLOJİSİ/TEXTILE TECHNOLOGY	
Derya Saltık, Vedat Özyazgan, Erkan İŞGÖREN, Metin YÜKSEK *% 100 Pamuktan Üretilmiş Örme Kumaşlarda Yeni Nesil Reaktif Boyarmaddelerin Tasarruf Etkisi*	616
Lale MEYANCI ÖZER, Recep Karadağ, Emine Torgan *Investigation of Colourimetric And Fastness Properties of Silk Fabrics Dyed with Natural Dye Plant (Helichrysum Arenarium)*	626

Özdemir AY, Orçun BİLGİN *Dijital Baskıda Kullanılan Boyarmaddeye Apre Kimyasalı İlavesinin Çeşitli Kumaş Kalite Parametrelerine Etkisi*	630
Damla KOC, S. Muge YUKSELOGLU, Suat CANOGLU *Woolen Felt Textiles*	636
Erkan İŞGÖREN, Nuriye İŞGÖREN, Demet ÖZNAZ, Necla TEKTAŞ, Candan AYLA *Tekstil İşletmelerinin Sosyal Sorumluluk Kriterleri Açısından Değerlendirilmesi*	640

TEKSTİL TEKNOLOJİSİ VE EĞİTİMİ/TEXTILE TECHNOLOGY	
Nuriye İŞGÖREN, Demet ÖZNAZ, Necla TEKTAŞ, Gülhan BÜYÜKPEHLİVAN *Myo'larda Tekstil Eğitimi Veren Eğitimcilerinin Eğitim Ve Araştırma Becerilerinin Geliştirilmesi*	656
Sevhan Muge YUKSELOGLU, Suat Canoglu *Silk Degradation: The Advent of Proteomics*	665
Arif Taner ÖZGÜNEY, Gamze SÜPÜREN MENGÜÇ *Brushing: Its Effect On The Handle Properties Of Woven Fabrics*	670
Ferhat GÜNGÖR *Maut Yöntemi İle 'Ayancık Keteni'nin Şap Mordanına Göre Uygun Boyama Reçetesinin Belirlenmesi*	678
Ferhat GÜNGÖR, Meral AKKAYA *Multi-Moora Yöntemi İle 'Eflani Bezi'nin Uygun Mordan Konsantrasyonu İçin Bir Uygulama*	692

TEKSTİL TEKNOLOJİSİ VE EĞİTİMİ /TEXTILE TECHNOLOGY	
M.Selçuk UZMANOĞLU *Tasarım Bölümü Öğrencilerinin Memnuniyet Analizi: Uzaktan Eğitim Öğrencileri Üzerine Araştırma*	701
Ferhat GÜNGÖR *Moora Yöntemi İle 'Bayburt Ehrami'nin Boyama Reçetesinin Belirlenmesi ve Bir Uygulama*	706
Ferhat GÜNGÖR, Meral AKKAYA *'Bayburt Yünü' İçin Meyankökü İle Boyama Reçetesinin Çok Ölçütlü Karar Verme Yöntemleriyle Karşılaştırmalı Seçim*	713
Esra Yarar Abanoz, Mine Biret Tavman *Örmenin Gelişimi*	722
Bekir ORAL, Erkan İŞGÖREN *6331 sayılı iş sağlı ve güvenliği kanunu sonrasında Tekstil Sektöründeki İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarının Değerlendirilmesi*	746

ÇARŞAMBA/WEDNESDAY, MARCH 23, 2016 SULTANAHMET CAMPUS (NİHAD SAYAR HALL)

YÖRESEL DOKUMA ÖRNEKLERI/EXAMPLES OF LOCAL WOVEN FABRICS	
Fatma KOÇ, Leyla KAYA DURMAZ *Tamzara Dokumacılığı Ve Dokumanın Tanıtılmasına Yönelik Uygulamalar*	754
H. Feriha AKPINARLI, Pakize KAYADİBİ, Nihal YURT *Beledi Dokumalarının Üretim ve Motif Analizleri*	765
Mustafa GENÇ *Taraklı Bezinin Doğal Boyalarla Boyanması*	776
Sinem BUDUN GÜLAS, H. Meryem İMRE *Kandıra Bezinin Yöresel ve Yapısal Özelliklerinin İncelenmesi*	795
Nigar MERDAN, Emine Dilara KOÇAK, Şeyda EYÜPOĞLU *Mengen'de Kullanılan Geleneksel Poğ Örtülerindeki Doğal Boyalı Nakış İpliklerinin Renk Özelliklerinin İncelenmesi*	805

YÖRESEL DOKUMALAR VE MODA/LOCAL WOVEN FABRICS AND FASHION	
Şeyda EYÜPOĞLU, Habip Dayıoğlu, Haluk Duğa, Filiz Yıldız *Bolu ve Yöresindeki Geleneksel El Dokuması Kumaşlar*	814
Dilber YILDIZ, Esin SARIOĞLU *Karacakılavuz Dokumalarıyla Güncel Tekstil ve Moda*	823
Safiye SARİ *Yöresel Dokumaların Teknoloji Karşısındaki Sürdürülebilirlik Boyutuna Bir Katkı: Kahramanmaraş Örneği Üzerinden Erzurum Ehram Dokumalarına Alternatif Bir Model Önerisi*	834
Nilgün BECENEN *Edirne Yöresel Giysilerin Tanımı, Türkü, Mani Ve Şiirlerde Yeri*	844

YÖRESEL DOKUMALAR VE MODA/LOCAL WOVEN FABRICS AND FASHION	
Fatma GÜRSOY, Nurgül KILINÇ, Selma DOLANBAY DOĞAN *Comparıson Of The Try-Ons Of A Garment Produced From Rıze Fabrıc (Feretıko) In Actual And Vırtual Envıronments*	860
Türkan KAYSER, Miyase ÇAĞDAŞ *Antalya İli Finike İlçesi Geleneksel Kadın Göynekleri*	879
Olgün ORAL *Geçmişte Anadolu'ya Doku ' Nan Bezler, Gelecekte Dünya Modasına Doku 'Nmalı*	888
Aisylu KALIMULLINA, Günay ATALAYER *Kazan Tatarlarında Milli Giyim Kuşam Anlayışı ve Kumaşlar Üzerine Bir Araştırma*	892

ÖDEMİŞ YÖRESİ İPEKLİ DOKUMACILIĞIN GÜNÜMÜZDEKİ DURUMU

Neslihan YAŞAR[1], Gülcan BATUR
Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarım Bölümü

Özet

Eski bir dokumacılık geleneğine sahip olan Ödemiş, ipekli dokumaları ile ünlü bir yöredir. Yöresel dokumalarından olan ödemiş çarşafı, ödemiş mendili veya bürümcüğü, peştamal, idare bezi, pembezar gibi dokumaların artık neredeyse hiç üretilmediği ilçede az da olsa dokumacılık devam etmektedir. Günümüzde Ödemiş ipeği veya keteni adı altında üretilen kumaşların yanında ilçede sayılı dokuma işletmelerinde birçok kumaş çeşidi üretilmektedir.

İlçede şu anda dokumacılık faaliyetlerini sürdüren 6 tane işletme mevcuttur. Bunlar, Ödemiş İpek, Gül İpek, Sem İpek, Ersoy İpek, Simge İpek ve Hedef Tekstil'dir. Bu işletmelerde metraj kumaş üretiminin yanında peştamal, fular gibi ürünlerde üretilmektedir. Bu çalışmada yukarıda isimleri verilen firmalarla yapılan görüşmeler sonucunda ipek kumaş üretiminin bu gün içinde bulunduğu durum değerlendirilmektedir. Eski ödemiş ipekli kumaşlarının yeniden üretilip üretilmediği, eski bezlerinin yeni üretim zinciri içindeki durumu sorgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler : İpek dokumacılığı, ipekli kumaş, ödemiş ipeği

GİRİŞ

Ödemiş yöresi çok eski dönemlerden beri ipek böceği yetiştiriciliği ve ipek dokumacılığı ile bilinmektedir. 1300'lü yıllarda Aydınoğulları beyliğinin başkenti olan Birgi pek çok eski kaynakta ipek ve ipek kumaş üretimi ile yer almaktadır. Eski kaynaklardan biri olan Evliya Çelebi'nin ünlü seyahatnamesinde Birgi'nin meşhur ürünlerini anlatırken ipek ipliğinden de bahsetmektedir. Tire iliği tabir etdikleri beyaz iplik bu şehre mahsustur. Gayri diyarlarda olmak ihtimali yokdur (Çelebi;1935,176-1779) diyerek buradan iplik sevkiyatı yapıldığını ve yöre halkının geçimlerini sağladıklarını anlatmaktadır. Evliya Çelebi den yaklaşık 300 yıl öncesine ait bir başka seyahatname de ise İbn-i Battuta 1333 yılında dört gün kaldığı Birgi anılarına yer vermektedir. Birgi Sultanı Aydınoğlu Mehmet'in sarayında gösterişli ipek giysiler giyildiğinden bahsetmektedir. Sultanın oğlu Hıdır Bek ise Ayasuluk beyi (Selçuk) olarak kendisine "nah" adlı işlemeli bir ipek elbise hediye etmiştir.

İpekçilik, ipek böceği yetiştiriciliği, iplik elde edilmesi ile oldukça zahmetli bir üretim süreci geçirmektedir. Evliya Çelebinin de seyahatnamesinde bahsettiği gibi bu bölge yüzyıllarca ipekçilikle yoğrulmuş geçim kaynaklarından biri olmuştur. Ödemişte dokumacılık ve kumaş üretimi günümüze kadar gelmiş önemli bir uğraşıdır. Yıllar içinde değerli araştırmacıların makale ve bildirileri incelenecek olursa ipek üretimi ve dokumacılık geleneğinin üretim biçimleri de olmak üzere ne kadar değiştiği ve azaldığı görülebilir.

Ödemişte İpek Dokumacılığının Gelişme Süreci

Ünlü tarih araştırmacısı ve yazar Behiç Galip Yavuz "Birgi" adlı eserinde 1999 yılında çalışan ya da çalışmayan 47 dokuma tezgahı bulunduğundan söz etmektedir. Ancak Günver Güneş doktora araştırmasında eski kaynaklardan ulaştığı bilgilere göre 3-4 bin ailenin 1933 yılında dokumacılık ile uğraştığını ipekli mendil, bez, çarşaf, peşkir gibi ürünler dokuyarak pazara sürüldüğünden söz etmektedir. İrfan Uzun'un Bülten adlı yayındaki yazısında ise, 1937 yılında Ödemiş'te dokuma üretimiyle ilgili olarak Muğla'lı Mustafa Üzergin isimli bir mahkumun memleketinden gördüğü kamçılı tezgahları marangoza yaptırarak kullanmaya başlamasıyla hız kazandığını belirtmektedir. Böylece çevreye "makinalı" olarak adlandırılan bu tezgahlar yayılmaya başlar. Üzergin'in bu atılımı ile Ödemiş dokumacılığına en büyük hizmeti yaptığını kimse inkar edemez. (Uzun;1989,31) Ödemiş Dokumacılar ve Küçük Sanat Kooperatifi Şirketi ise 1941 yılında bir metre eninde dokuma yapılabilecek tezgahların bölgeye getirilerek üretimin pratikleşmesi ve arttırılması amaçlanmıştır. 11 Mart 1950 tarihli Yeni Asır Gazetesinin haberine göre yörede ne kadar kumaş

[1] Neslihan Yaşar, 0 505 2189774
neslihanyasar4@gmail.com

ve havlu üretildiğinden bahsedilmektedir.1950 yılında Dokumacılar Kooperatifinin 130 ortağının 132 el tezgahı ve iki çorap makinesinde yıllık 3000 top gömleklik bez ve 7000 adet el havlusu ile 5500 adet çorap üretilip pazara sevk ediliyordu.(Güneş;1997,205)

1989 yılına ait Bülten adlı yayında Ödemiş dokumacılığı hakkında 1966 yılına ait bilgiler verilmektedir. Uzun yazısında, Ödemiş'te münferit ve o gün için ileri bir tezgah tipi olmayan çekme kamçılı tezgahlarda bez dokumacılığı yapıldığını belirtmektedir. Bez dokuması canlıdır. Bazı aileler bu gün için modern tezgahlardan edinmişlerdir.(Uzun;1989,32) Ödemiş ve çevresi dokumacılığı için sayılar vermek olanaksız gibidir. Çünkü bu konu yıllardır ihmal edilmiş olup, sayıların tahmini olmaktan ileriye gidemeyeceğini gösterir. 1966 yılında Köy İşleri Bakanlığı, Ödemiş Köysel Planlama Dairesi ve Halk Merkezi'nin yaptığı bir iki anketten elde ettiğimiz sayılara göre tezgah sayısınını 4000 civarında olması gerekiyor. Ödemiş'te dokumacılık yapılmış yöreler: Birgi, Yeniceköy, Bezdegüme, Kayaköy, Gereli, Avulcuk, Zeytinliktir. Birinci derecede öneme sahip ipek dokumacılığının yanında halı, kilim, heybe, çul, kolan v.b. dokumalar da yörede dokunmaktadır. (Uzun;1989,32)

Ödemiş ve çevresinde dokumacılığın gelişmesinde ve modernleşmesinde rolü olan iki önemli işletmeden bu noktada bahsetmek gerekmektedir. Birgi'de kurulan Zeki Mert'in kurduğu Mert İpek ve yine Birgi'li olan Eyüp Bayındır'ın Ödemiş' de kurduğu Ödemiş İpek'dir Bu iki önemli fabrikadan önce Ödemiş ve yöresi, üretimini modernleştiren ve gerçekten yurt ekonomisinde rol oynayan Uşak, Karahallı, Denizli, Bursa vs. şehirlerin gerisinde kalıyordu. Uzun'un makalesinde bu gibi yerlerde elektrikli tezgahların yaygın olduğunu belirterek, Bursa tipi denilen bu elektrikli tezgahlar dokuyucu için, özellikle köylü için oldukça pahallı olduğunu belirtmektedir. Tezgahların geliştirilmesi en yeni tezgahların çevreye yayılması mutlaka üretimi arttıracak ve ikinci derecede olan dokumacılık ön plana geçebilecektir demektedir. Hızlanan kumaş üretimi nedeniyle el tezgahlarında üretim yapan ailelerin yanında Bursa tipi kara tezgahlarda üretim yapan fabrikaların kurulması ilçe ekonomisi açısından önemli bir noktadadır. Aileden gelen dokumacılık geleneği ve bilgileri ile Zeki Mert ve Eyüp Bayındır, Ödemiş ipekli kumaşlarının üretimine hız kazandırmışlardır.

1980'de mekikli, makinalı tezgahta üretime başlayan "Mert İpek", ipek şantuk, kamçı, ipek organze, ipek bürümcük gibi farklı türlerde 10.000 metre ipek kumaş üretmiştir. Söz konusu firma 1988 Haziran ayında atölye çalışmasına son vermiştir. Ancak günümüzde Mert İpek, kumaş üretimini tamamen durdurmuş olup daha çok hazır giyim ürünlerine yönelmiştir. Ödemiş için dokuma üretiminde önemli bir yeri olan Mert İpek'in kumaş üretimini durdurması çok büyük bir kayıp olmuştur.

Ödemiş İpek'in kurucusu Eyüp Bayındır, 1977 yılında Birgi'de tek tezgahla başladığı baba mesleğini Ödemiş'te bu günkü konumuna kavuşturmuştur. Eyüp Bayındır'ın dedesi Süleyman Bayındır Birgi'nin ilk el dokuma ustalarındadır. O nedenle Ödemiş İpeğin bu günkü başarısı tesadüf değildir. Eyüp Bayındır'la yapılan görüşmede 1960 yılından beri dokumacılık yaptığını 1980'li yıllarda ipek üretiminde Türkiye rekoru kırdığını ifade etmektedir. O yıllarda 4600 paket canlı ipek böceği yumurtasından 130.000 ton ipek kozası ürettiklerini ifade etmiştir. Ayrıca, Ödemiş İpek günümüzde üretimine devam eden bölgenin en büyük ipek dokuma işletmesidir.

Ödemiş'te İpekli Dokumacılığı Sürdüren İşletmeler

Ödemiş yöresinde şu an dokumacılık faaliyetlerini sürdüren altı tane işletme mevcuttur. Bu işletmeler Ödemiş Terziler Odasına kayıtlıdırlar. Bunlar Ödemiş İpek, Gül İpek, Ersoy İpek, Simge İpek, Hedef Tekstil ve Sem İpektir.

En önemlilerinden biri olan "Ödemiş İpek", 25 adet dokuma tezgahıyla bugün Ödemiş yöresine özgü yerel dokuma kumaşların yanında farklı alanlara hizmet eden kumaşlar üretmektedir. Bunların içinde ödemiş ipeği, ödemiş keteni, denim, sancak kumaşı, bankalar için özel dikişsiz çift katlı torba dokuma kumaşlar ile %100 ipek şal, peştamal, gibi ürünler ve atık ipliklerden çaputçul dokumalar yer almaktadır. İşletme ayda 150.000 m kumaş 50.000 m denim kumaşı üretmektedir. Firmanın, 35. yıl kumaş satış kataloglarında 35 farklı kumaş çeşidi bulunmaktadır. Bunun dışında şuan işletmenin başında bulunan Eyüp Bayındır'ın oğlu Halil Bayındır'la yapılan görüşmede, "Armaggan" markası ve Hamam koleksiyonu için peştemaller ürettiklerini söylemiştir.

"Gül İpek", Eyüp Bayındır'ın kardeşi Elbaki Bayındır'a ait bir işletmedir. Üretimleri oldukça düşüktür. Ürettikleri kumaşlar arasında ödemiş ipeği bulunmaktadır.

"Ersoy İpek", Ersoy Horzun'a ait bir işletmedir. 6 kara tezgahı ve 3 tane "dornier" dokuma tezgahı bulunmaktadır. Firmanın ürün yelpazesi, aldığı siparişlere göre belirlenmektedir. Ödemiş ipeği, ipek şal, ipek ve pamuk peştemaller, halk eğitim merkezleri ve meslek liseleri için nakış yapmaya elverişli kumaşlar üretmektedir. Bazı peştamal çeşitleri çift katlı değişen yüzlü kumaş yapısında üretilmişlerdir. İpek peştamal üretimini ünlü bir marka olan "Haremlique" için yapmaktadır. İpek ipliğini Çin'den almaktadır. Ersoy Horzun ipek kumaşa olan ilginin azaldığına dikkati çekmek için, 2000'li yılların başında yılda 12.000 metre ödemiş ipeği kumaşı dokuduğunu, bu rakamın 2002 den itibaren azalarak 2000 metreye kadar düştüğünü ifade etmektedir.

Şekil 1: Peştamal, Haremlique Koleksiyonu, %100 ipek
Ersoy İpek, Fotoğraf: Neslihan Yaşar, 2016

"Simge İpek", Kadir Çimen'e ait bir işletmedir. İşletmede 5 dokuma tezgahı mevcuttur. Ürünleri arasında ödemiş ipeği, işlemeye uygun kumaş ve gömleklik kumaşlar yer almaktadır. İşleme yapmak için üretilen kumaşların çözgüsü 30/2, atkısı 30/1 numaralı ipliklerle dokunmaktadır. Tarak numarası 13 olan kumaşın atkı sıklığı 13 tür. Yörede yıl içerisinde özellikle iki ürün grubu üretilmektedir. Bunlar, yaz mevsiminde "göynek kumaşı" olarak adlandırılan gömleklik giysilik kumaşlar, kış mevsiminde ise halk eğitim merkezleri ve meslek liselerinde öğrencilerin kullandığı işlemeye uygun kumaşlardır.

"Hedef Tekstil", Ödemiş'de üretim yapan bir işletmedir. Serkan Ciritoğlu'na ait olan işletmede 10 tane dokuma tezgahı mevcuttur. Bunlardan 6 tanesi kara tezgah, 4 tanesi de "Dornier" tezgahtır. Firmanın, en temel ürün grubu Halk eğitim merkezleri ve "Çapa", "Ancor" gibi önemli markalara ürettikleri hobi kumaşları, ödemiş keteni, ve ödemiş ipeğidir. Ayrıca, "Vakko" firması için %100 keten kumaş ve ödemiş ipeğinden daha ince %100 ipek kumaş üretmektedirler. İpek ipliğini Çin'den ithal etmektedirler. Serkan Ciritoğlu ile yapılan görüşme de Ödemiş ipeği üretimi için çok önemli olan 50/70 denye ipek ipliğini dünyada Çin'de üreten sadece bir firma olduğunu belirtmiştir.

"Sem İpek", Birgi'de bulunan bir dokuma işletmesidir. İpek iplik olarak ithal çin ipeği kullanmaktadır. Ürettiği kumaşlar arasında farklı türde peştamaller, ipek bürümcük, ödemiş ipeği, ipek fularlar yer almaktadır. İşletmenin sahiplerinden olan Emin Sevgel "Kaymakçı bezi" olarak adlandırılan yöreye özgü peştemalı ipek-pamuk karışımı olarak ürettiklerini söylemektedir. 95x180cm boyutlarında olan peştamal, aslına uygun bordo ağırlıklı beyaz ve siyah renklerde ve lacivert ağırlıklı bordo ve beyaz renklerde olmak üzere iki farklı renk grubunda üretilmektedir. Üretimlerini sipariş üzerine gerçekleştirmektedir. Bunun yanında Birgi'de şuan üretim yapan tek işletme olarak buranın tarihi zenginliklerini görmeye gelen yerli ve yabancı turistler için satış yaptığı bir mağazası bulunmaktadır.

Ödemiş'e Özgü İpekli Dokuma Çeşitleri ve Günümüzdeki Durumu

Ödemiş yöresinde halk tarafından kullanılmış pek çok kumaş çeşidi bulunmaktadır. Bu kumaşların bazıları günlük yaşamda kullanılmış bazıları ise evlilik ve sünnet törenlerinde kullanılmak üzere çeyiz sandıkları için dokunmuştur. Alan araştırmasında bu önemli kumaş çeşitlerinin halk tarafından yok denecek kadar az kullanıldığı ve el dokumacılığı yöntemiyle hiç üretilmediği görülmüştür. Ancak yöreye özel ipek mendil veya peştamal gibi bazı ürünlerin kara tezgahlarda yeniden üretildiği tespit edilmiştir.

Pembezar: Bu dokuma çeşidi çözgü ve atkısı ipek olan değerli bir kumaştır. Genellikle 11-13 metrelik toplar halinde satılmaktadır. Kumaş eni 40 cm olarak dokunmaktadır. Fakat atkıda kullanılan ipek ipliği krep iplik olduğu için eni yaklaşık 15-20 cm civarındadır. Çözgü sıklıkları 15-19tel/cm, atkı sıklıkları ise 18-27 tel/cm olabilmektedir. Kumaş bükümlü krep ipliğinden dolayı kıvırcık, hacimlidir. Bazı pembezar dokumalarda çözgü ipliklerinin farklı kalınlıklarda birlikte kullanımlarından dolayı çizgili etkiler elde edilmiştir. Eski dönemlerde kırsal kesimde gelin adayları müstakbel eşleri için çeyiz olarak pembezar gömlek dokutmuşlardır. Pembezar kumaşlar gelin örtüsü, gelin ve damadın iç gömleklerinde kullanılmaktaydı. Günümüzde ise dış giyim gömleklik olarak kullanılmaktadır. Yöreye göre bürgü, bürümcük olarak da adlandırılmaktadır. Pamuk ve ipek karışımı olarak da üretilmiştir.

Pembezar günümüzde hala motorlu tezgahlarda üretilmekte ve küçük toplar halinde satılmaktadır. Ödemiş'te Büyük Avulcuk'ta İsmail Acar adlı dokuma ustasının dokuduğu bir pembezar kumaşa, alan araştırması sırasında Ersoy İpek'in kumaş kolleksiyonunda satış amaçlı rastlanmıştır. Bu kumaş, 13m olup, çözgüsü pamuk atkısı ipektir.

Şekil 2: Pembezar kumaş, %100 İpek
Neslihan Yaşar Koleksiyonu, Fotoğraf: Neslihan Yaşar, 2016

Mendil: Bezayağı örgüsü kullanılarak, çözgü ve atkısı ipekten dokunan değerli bir kumaştır. Kumaş eni 50 cm civarındadır. Ödemiş yöresinin çeyiz sandıklarında mutlaka olması gereken bir kumaş çeşididir. Günümüzde hala önemini korumaktadır. Düğün merasimlerinde ve çeyiz sandıklarında Ödemiş ipeği kumaşından ya da özel olarak üretilen mendil kumaşlarından üretilmektedir. İrfan Uzun makalesinde, mendili anlatırken, Küçük Menderes ovasında hemen hemen herkes tarafından kullanıldığını, "yağlık" olarak adlandırıldığını ve "Ödemiş mendili" olarak satıldığını ifade etmiş ve mendilin yöreye özgü isimlerini aktarmıştır.

Günümüzde Birgi'de Ahmet Genç adlı bir dokumacı, ailesi ile birlikte, evindeki üç kara tezgahta atkı ve çözgüsü ipekten Ödemiş mendili dokumaktadır. 50 cm eninde dokunan kumaşta çözgü sıklığı 10 tel/cm, atkı sıklığı ise 17 tel/cm dir. Kumaş eninde toplam 1150 çözgü bulunmaktadır. Ürettiği kumaşları Ödemiş'te bulunan çeyiz evlerine satmaktadır.

Şekil 3: Safure Ünlü ve ipek mendil, çarşaflık bez ve bürümcük kumaş dokuduğu tezgahı
Kaynak: Kocaağaç, 1986, 15

İdare Bezi: Çözgüsünde 1 ipek - 1 pamuk ya da 1 ipek - 4/5 pamuk olmak üzere ipek ve pamuk iplikler ile atkısında ise pamuk kullanılan bezayağı bir kumaştır. Atkı ipliği olarak yüksek bükümlü pamuk kullanıldığı için 40 cm olarak dokunan kumaşın eni 20 cm civarındadır. Birbirine dikilerek günlük iç gömleği olarak ya da başörtüsü olarak kullanılmıştır.

Peştamal: Ödemişe özgü peştamal kumaşı ipek ya da ipek-pamuk karışımı olarak üretilmiştir. "Kaymakçı peştamalı", "yan peştamal", "adagide peştamalı" gibi farklı türleri bulunmaktadır. Kadınlar tarafından elbiselerin üzerine belden sarılarak kullanılırlar. Bu peştemaller Kamçılı tezgahlarda bezayağı örgüde 90 cm eninde ve 160 cm boyunda dokunurlar. (Sezgin;1999,254). Bordo, siyah ve beyaz renkler kullanılmaktadır. Günümüzde hala ilçeye ait bazı köylerde kullanılmaktadır. Köylere göre peştemallerde yer alan bordo renginin tonu farklılaşmaktadır. Bunun sebebi, doğal boyamada kullanılan boya bitkisinin farklılığından kaynaklandığı, yöre halkı tarafından dile getirilmiştir.

Şekil 4: Kaymakçı Peştemalı, %50 İpek-%50 Pamuk
Gülcan Batur Koleksiyonu, Fotoğraf: Neslihan Yaşar

Birgi'de bulunan Sem İpek çözgüsü pamuk, atkısı ipek olarak kaymakçı peştamalını üretmektedir. Bordo-siyah-beyaz ve lacivert-bordo-beyaz renklerde iki farklı renk grubu olarak ürettiği peştemalları Birgi'deki mağazasında ve İstanbul'da çeşitli yerlere satmaktadır. Bu kumaşlar 180 cm boyunda ve 100 cm eninde üretilmektedirler. Kumaş sıklığı çözgüde 15 tel/cm, atkıda ise 24tel /cm dir. Pamuk çözgü ipliği 80/2 Ne, ipek atkı ipliği ise 120 denye dir. Ayrıca Gülfer Keskin ile yapılan görüşmede Yusuf Koyun adlı peştamal ustasını kurdukları Kooperatif bünyesinde desteklemeyi çok istediklerini fakat yeniden peştamal dokuma yapmaya ikna edemediklerini aktarmıştır.

Şekil 5: Yusuf Koyun ve peştamal dokuduğu tezgahı
Kaynak: Kocaağaç, 1986, 15

Çiğ Çarşaf: Bu dokuma kumaş, %100 ipektir. 37-40 cm eninde, bezayağı tekniğinde dokunan kumaşlardan yan yana dikilerek istenen ende çarşaflar elde edilir. Bu dokumalardan perde de yapılabilirdi. (Sezgin;1999,254) Gülfer Keskin'le yapılan görüşmede üç tip çarşaf kumaşı olduğunu söylemiştir. Aslında daha önce isimleri geçen pembezar çarşaf, idare çarşaf ve yoz çarşaftır. Pempezar çarşaf %100 ipekten üretilmiş ve yörede iki farklı şekilde kullanıldığı için iki farklı isimle anılmıştır. Birincisi çiğ çarşaf, etek uçlarına tel kırma ya da işleme yapılarak düğün ve sünnet düğünü gibi özel günlerde kullanıldığını belirtmiştir. Kumaş kaynatılmadan kullanıldığı için serttir ve bu nedenle çiğ olarak adlandırılmıştır. İkinci pembezar çarşaf ise bürümcük çarşaf olarak anılmıştır. İdare çarşaf idare bezinde bahsedilen kumaşlardan yapılan ipek-pamuk karışımı çarşaflardır. Yoz çarşaf ise tamamen pamuk ipliklerle dokunmuştur.

Şekil 6: Kenarı dantel ve üzeri işlemeli %100 İpek Çarşaf, 20.yy başları
Kaynak: Ödemiş Belediyesi Yıldız Kent Arşivi ve Müzesi
Fotoğraf: Neslihan Yaşar, 2016

Ödemiş yöresi dokumacılığını canlandırma projeleri kapsamında kurulan Ödemiş Yöresi Kadın Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifi'nde büyük bir özveriyle görev alan Gülfer Keskin yöreye özgü geleneksel çarşaf kumaşı üretildiğini belirtmektedir. 48 cm eninde olan kumaş iki çerçeveli, kamçılı el dokuma tezgahında

üretilmektedir. İki çözgü leventinin bulunduğu tezgahta bir grup pamuk çözgü normal bükümlü diğeri ise çok bükümlü krep ipliktir. Bu nedenle kumaş dokusunda boyuna çizgili ve kıvrımlı bir görünüm oluşmaktadır. Yoz çarşaf denen kumaş %100 pamuktan dokunmuştur. Ayrıca burada bulunan dokuma tezgahlarında ödemiş keteni, ödemiş ipeği de dokunmaktadır.

Şekil 7: %100 Pamuk Yoz Çarşaf
Ödemiş Yöresi Kadın Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifi
Fotoğraf: Neslihan Yaşar, 2016

Şekil 8: %50 İpek-%50 Keten Kumaş
Ödemiş Yöresi Kadın Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifi
Fotoğraf: Neslihan Yaşar, 2016

Sonuç

Ödemiş yöresi çok eski bir yaşam biçimi olarak ipek böceği yetiştiriciliği, ipek iplik üretimi ve dokumacılıkla var olmuştur. Halk bu zahmetli üretim süreçleriyle hem kendi kumaş ihtiyaçlarını karşılamışlar hem de geçim kaynaklarının temelini oluşturmuşlardır. Alan araştırması kapsamında yöre halkı, kumaş üreticileri, Büyükşehir Belediyesi, yerel belediyeler, birlikler, dernekler, özel vakıf, kurum ve kuruluşların desteği ile kurulan kooperatiflerde bu önemli uğraşıların sürekliliğinin sağlanması için çalışan pek çok gönüllü kişi ile görüşülmüştür. Ödemiş'de ipek dokumacılığının dört temel sorunu olduğu tespit edilmiştir. Ekonomik nedenler, hammadde temini, devlet teşvik programlarının yetersizliği, çok değerli ipekli kumaş ve ürünlerinin korunamaması ve kayıt altına alınamamasıdır.

Her alanda olduğu gibi moderleşmenin ve teknolojik gelişmelerin neticesinde Ödemiş iplik ve kumaş üreticileri Türkiye ve dünyadaki üretim hızlarına yetişememiş, küçülmek zorunda kalmış ve maalesef ipek iplik üretimi yok olmuştur. Dünyada ipekten daha ucuz, yapma liflerden üretilmiş iplikler ve kumaşlar ipek ipliği ve ipekli kumaşları çok pahalı ve lüks tüketim ürünü haline getirmiştir. İpek ipliği Çin'den ithal etmek zorunda kalan ipekli kumaş üreticileri Ödemiş ipeği, Ödemiş keteni gibi çeyiz ürünlerinde kullanılan kumaşlara olan talebin giderek azaldığını belirtmektedir. Çünkü pahalı ipek kumaş yerine ucuz sentetik kumaşların tercih edildiği belirtilmektedir. Hedef Tekstil'in sahibi Serkan Ciritoğlu yapılan görüşmede, halk

eğitim merkezlerinde ve kız meslek liselerinde sentetik kumaşlara büyük emekle yapılan işleme ve oya gibi el sanatları ürünlerinin kumaşlarından dolayı çok kısa sürelerde bozulduğunu belirtmektedir.

Dünyada tekstil üretimi teknolojileri ve ağı bu kadar genişlemişken ipek iplik üretim merkezlerinin azalması ise Ödemiş kumaş üreticilerinin bir diğer sorunudur. Serkan Ciritoğlu, birkaç yıl öncesine kadar ipek iplik ihtiyaçlarını Çin haricinde Brezilya ve Paraguay'dan da karşıladıklarını belirtmiştir. Güney Amerika ipeğinin daha parlak ve daha sağlam oldukları için tercih ettiklerini ancak artık bu ülkelerde de kendileri için uygun üretimin kalmadığını ve mecburen Çin'de tek bir firmadan satın aldıklarını söylemektedir. Çünkü Ödemiş ipeği kumaşı için gerekli 50/70 denye numaralı ipliği Çin'de sadece bir firma üretmektedir. Özbekistan ve Türkmenistan gibi ülkelerde üretilen ipek ipliklerde denye sapmasının çok olması nedeniyle bu ülkeler tercih edilmemektedir. Ersoy İpek'in sahibi Ersoy Horzun ise ipek iplik ihiyacının karşılanması için çalışan Koza Birliğin Eskişehir'de bulunan ipek çekimi tesisinde kendileri için uygun numarada iplik olmadığını belirtmiştir. 50/70 denye numaralı ipeğe ihtiyaç duyduklarını fakat tesiste sadece 40/44 denye ipek iplik üretimi yapıldığına dikkat çekmektedir. Kozabirlik ile uygun numarada ipek iplik üretim sorununun çözülmesi acilen gereklidir.

İpek dokuma üreticileri için Devlet destekli ve teşvikli üretim programlarının çok az olması bir diğer sorundur. Kültür varlık ve mirasımız olan Ödemiş ipeği ve yöresel bezlerin üretiminin sağlanması için devlet destekleme programlarına ve projelere ihtiyaç duyulmaktadır.

İlçede el dokumacılığının gelecek kuşaklara öğretilmesi ve geleneksel bezlerin üretiminin devamı için kurulan Ödemiş Yöresi Kadın Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifinin faaliyetleri ve İzmir Büyükşehir Belediyesi Sosyal Projeler Daire Başkanlığı, Beydağ Belediyesi ve Kent Koleji ortaklığıyla yürütülen bir başka projenin değerli çabaları bölgede önemli adımlardandır. Her iki kuruluşun kozadan ipek çekimi, el tezgahlarında dokumacılık, doğal boyamacılık, Ödemiş'e özgü bezlerin üretilmesi, ev kadınlarının yeniden dokumacılığa özendirilmesi gibi faaliyetleri bulunmaktadır.

Alan araştırması sırasında dikkati çeken bir diğer sorun halkın çeyiz sandıklarında bekleyen çok değerli yerel dokumaları, işleme, tel kırma, iğne oyası gibi el sanatları ürünlerini yaşadıkları maddi sıkıntılar sebebiyle satmak zorunda kalmalarıdır. Bu ürünlerin TC. Turizm ve Kültür Bakanlığı ya da ilgili kuruluşlar tarafından kayıt altına alınması korunması büyük önem taşımaktadır. İlçede Ödemiş Belediyesi Yıldız Kent Arşivi ve Müzesi (ÖYKAM) bulunmaktadır. Bu müzede tekstil ve giysi bölümü teşhir, koruma ve saklama koşullarının geliştirilmesi, uluslararası platformda tanıtımının yapılması, yörenin ipek dokuma geleneğini gelecek kuşaklara taşınmasında büyük katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

Kitaplar

[1] İbn Battuta Tanci, Ebu Abdullah Muhammed; *İbn Battuta Seyahatnamesi I*, Çev:A.Sait Aykut, Yapı Kredi Yayınları-53, İstanbul, 2004

[2] Evliya Çelebi Seyahatnamesi, Anadolu Suriye Hicaz (1671-1672) Dokuzuncu Cilt, Devlet Matbaası, İstanbul, 1935

[3] Yavuz, Behiç Galip, *Birgi*, *Coğrafyası, Halk Bilgisi, Tarihçesi, Tarihi Yerleri*, Efe Ofset ve Matbaacılık, Ödemiş İzmir, 2011

Makaleler

[4] Adanır, Elvan Özkavruk / Kuleli, Seda / Göknur, Özge Dikkaya, *Kozadan Tezgâha Ödemiş Ipeklileri*, İzmir Kültür Turizm Dergisi, Sayı 24,İzmir, 2013

[5] İmer, Zahide; Günümüz Ödemiş Dokumaları, *Milli Folklor Dergisi*, Cilt 8 No:16, Sayı :64, Ankara, 2004

[6] Önlü, Nesrin; Ege Bölgesi El Dokuma Kaynakları , *Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Dergisi,* Sayı: 17, Erzurum, 2010

[7] Uzun, İrfan; Ödemiş ve Çevresinde Dokuma Sanatları, *Bülten* , Yıl:13 Sayı:11, Ödemiş Lisesi Kültür Varlıklarını Koruma, Tanıtma ve Müzecilik Kolu Yayını, Doğuş Matbaası, Ödemiş, Ağustos-1989

[8] Yavuz, Behiç Galip; Ödemiş Yöresinde Dokumacılık- Urgancılık- Keçecilik, *Bülten,* Yıl:8 Sayı:7, Ödemiş Lisesi Eski Eserleri Koruma ve Tanıtma Kolu Yayını, Ödemiş, 1983

Bildiriler

[9] Atalayer, Günay; Anadolu'da Geleneksel İpekçilik, *DEÜ. GSF. Geleneksel Sanatlar Sempozyumu,* Tübitak, İzmir, 2006

[10] Sezgin, Şerife; Ödemiş İpekçiliğinin ve İpekli Dokumalarının Günümüzdeki Durumu, *2000'li yıllarda Türkiye'de Geleneksel Türk El Sanatlarının Sanatsal ve Ekonomik Boyutu Sempozyum Bildirileri*, TC. Kültür Bakanlığı, Kültür Bakanlığı Yayınları: 2301, Ankara, 1999

Yayımlanmamış Tezler

[11] Güneş,Günver; *Sosyal-Siyasal-Ekonomik-Kültürel Açıdan Ödemiş Kenti (1908-1950),* Danışman:Doç.Dr. Ahmet Özgiray, DEÜ Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi, İzmir, 1997

[12] Kocaağaç,Nezihe; *Üretimden Pazara Ödemiş El Sanatları*, Danışman: Prof. Neriman Görgünay, DEÜ. GS F. Uygulamalı Sanatlar Bölümü , Tekstil Anasanat Dalı Yayımlanmamış Lisans Tezi, İzmir, 1986

Görüşmeler

Bayındır, Eyüp; görüşme, Ödemiş İpek, 01.03.2016

Bayındır, Halil ; görüşme, Ödemiş İpek, 28.12.2015

Bayındır, Nergis; görüşme, Ödemiş İpek, 18.02.2016

Ciritoğlu, Serkan; görüşme, Hedef Tekstil, 18.02.2016

Çimen, Kadir; görüşme, Simge İpek 18.02.2016

Gelen, Şakir; görüşme, Ödemiş Çeyiz, 18.02.2016

Genç, Ahmet; görüşme, Dokuma ustası, 18.02.2016

Horzun, Ersoy; görüşme, Ersoy İpek, 18.02.2016

Keskin, Gülfer; görüşme, Ödemiş Yöresi Kadın Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifi, 28.12.2016, 01.03.2016

Sevgel, Emin; görüşme, Sem İpek, 28.12.2015

http://www.kucukmenderes.com.tr/ipek-ve-kumasin-diger-adi-aodemis-ipeka-13-02-2015